GAZETECİLİĞİN EN ZORLU SINAVI: 2024 YILINDA FİLİSTİN'DE OLMAK

JOURNALISM'S TOUGHEST TEST: BEING IN PALESTINE IN 2024

Emre KARACA

Muhabir, Habertürk TV,
emrekaraca221@gmail.com,
ORCID: https://orcid.org/0009-0003-3628-3508

ÖZET

Bu bölümde İsrail'in 7 Ekim 2023'te gerçekleşen "Aksa Tufanı Operasyonu" sonrasında Gazze, Batı Şeria ve İsrail topraklarında görev yapan basın mensupları ve kuruluşları üzerinde uyguladığı kısıtlayıcı müdahaleler ve sonu ölümle neticelenen saldırıları değerlendirilmiştir. İsrail'in işgali ve ablukası altında olan Filistin toprakları 7 Ekim öncesindeki koşulları da haber üretimi için sağlıklı değildi. Basın faaliyetlerinin sansür mekanizmalarıyla çevrelendiği bir ekosistem oluşturulmuştu. Ancak özellikle Gazze üzerinde Ocak 2025'teki ateşkes süreci devreye girmeden önce devam eden yoğun saldırıda onlarca medya mensubu hayatını kaybetti. Çalışmanın bu kesitinde hem ölümle neticelenen hadiselerin bilançosu hem de medya üzerinde kurulan dayatmacı kısıtlama ve yasakların bilgiye ulaşıma ne denli zarar verdiği ele alınmıştır. Çalışma 2024 yılı içerisindeki hadiselere odaklansa da zaman zaman bu tarih aralığını da aşan yakın dönem notlarını da içermiştir.

Anahtar Kelimeler:
El Aksa Tufanı ⋕ Gazze ⋕ Medya ⋕ El-Cezire ⋕ Batı Şeria ⋕ Gazeteci Ölümleri

Emre KARACA

Correspondent, Habertürk TV
emrekaraca221@gmail.com,
ORCID: https://orcid.org/0009-0003-3628-3508

ABSTRACT

This section evaluates Israel's restrictive interventions and attacks that resulted in fatalities on the press and media outlets working in Gaza, the West Bank, and Israel after the "Operation Aqsa Flood" on October 7, 2023. The pre-October 7 conditions in the geography under Israel's control were not healthy for news production. An ecosystem was created in which press activities were surrounded by censorship mechanisms. However, dozens of media members lost their lives, especially in the intensive attacks on Gaza before the ceasefire in January 2025. This section of the study will examine both the balance sheet of events that resulted in fatalities and the extent to which the imposition of restrictions and prohibitions on the media harmed access to information. Although the study will focus on the events in 2024, it will also include recent notes that go beyond this date range from time to time.

Keywords :
Al-Aqsa Flood ⋕ Gaza ⋕ Media ⋕ Al Jazeera ⋕ West Bank ⋕
The Deaths of Journalists

GAZETECİLİĞİN EN ZORLU SINAVI: 2024 YILINDA FİLİSTİN'DE OLMAK

Giriş

Dünya genelinde çatışma, doğal afet ve krizlerin vuku bulduğu her noktadan, saha şartlarından bilgi aktarımının gerçekleşmesi hayati önem taşıyor. 2024 yılı da dünya genelinde birçok krizin gölgesinde tamamlandı. Gazeteciler için sıcak hatlarda çalışmak büyük tecrübe ve tarihe tanıklık anlamına gelse de sahada yaşanan zorluklar haber akışını sağlamanın önünde ciddi engel teşkil ediyor. Özellikle marka ve büyük bütçeli medyaya kuruluşlarının sağladığı imkanlara karşılık yerel medya kurumlarında görev yapan gazeteciler için zorluklar da katlanıyor. Bu yıl içerisinde de hem gazetecilerin yükü hem de önceki yıllardan tevarüs eden çatışmaların yansımaları da daha da yüksek dozda hissedilmeye devam etti.

2024 yılı kayıtlara dünya genelinde en çok gazeteci /medya çalışanının öldürüldüğü yıl olarak kayıtlara geçti. Çalışmamızın akışında bu sayıları daha derin bir şekilde etüt edeceğiz. Bu yıl kesitinde ön plana çıkan coğrafi konum ise Gazze oldu. Tam bu noktada istatistiki verileri

sunmadan önce kayda değer kurum ve kuruluşlardaki farklı ölüm sayıları/ bilanço değerlerinin nedenlerini ortaya koymak sağlıklı olacaktır. Konu hakkında veri üreten kurum ya da araştırma şirketlerinin değerlendirme ölçütlerinde değişik kriterler öncelenebilmektedir. Bazı araştırma kuruluşları gazeteci ile medya çalışanlarını aynı kategori başlığı altında değerlendirirken bazı insan hakları örgütleri de yalnızca sahada aktif muhabirlik ya da kameramanlık yapan emekçilere yer vermektedir. Sahada çalışan ya da gözlem yapma fırsatı bulan herkes farklı iş kümelerinde yer alan (teknisyen, montajcı, ulaştırma personeli) tüm çalışanların sahadaki bilgiyi aktarmadaki hayati rolünü göz önünde tutacaktır. Bununla birlikte yalnızca muhabir/ kameraman rakamlarına odaklanan kurum metrikleri de kapsam alanına alınacaktır. Burada öncelikle Ekim 2023'te başlayan çatışmaların Ocak 2025'te ateşkes anlaşmasıyla durduğu, ancak etkilerinin devam ettiğini not düşmek gerekiyor. Aslında farklı araştırma şirketleri ya da kurumların gazeteci ölüm sayılarında çıkan değişik rakamların nedeni araştırma metotlarında gözetilen kalıplar olmuştur. Araştırmayı yapan örgütler farklı metrikler/ kriterler kullandıkları için zaman zaman sayılarda niceliksel sapmalar gözlemlense de bu olumsuz bilançolarda ön plana çıkan ülke kümesi değişmiyor.

Gazetecileri Koruma Komitesi- *The Committee to Protect Journalists* (CPJ), 2024'ün gazeteciler için en ölümcül yıl olduğunu, geçen yıl yaşamını yitiren 124 gazeteciden 85'inin, İsrail kaynaklı saldırılarda hayatını kaybettiğini bildirdi (CPJ, 2025a). Buna göre, 2024 yılında İsrail'in saldırılar düzenlediği Gazze Şeridi'nde 82 ve Lübnan'da 3 gazeteci öldürülürken, çatışma ve krizlerin yaşandığı Sudan'da 6, Pakistan'da 6, Meksika'da 5, Suriye'de 4 ve Myanmar'da 3 gazeteci öldürüldü. Bu sayı toplam istatistik verilerin değerlendirildiği son 30 yıldaki en yüksek eşik oldu. 7 Ekim 2023 sonrasında İsrail'in devam eden bombardımanından tüm mesleki gruplar zarar gördü. Bu iş kümelerinin başında gazetecilerin yer alması ise tesadüf değil. Gazze'de bombardıman altında haber üretimine devam etmek isteyen gazeteciler için zor bir yıl geride kaldı. 2024 yılından önce dünya genelinde en çok gazetecinin hayatını kaybettiği yıl ise 113 ile 2007 olmuştu. Orada da sayıların ana omurgasını veren

yer savaşın sıcak etkilerinin devam ettiği Irak'tı (CPJ, 2025b).

İsrail'in savaşın daha ikinci ayı tamamlanmadan önce yaşamına son verdiği gazeteci sayısı İkinci Dünya Savaşı (1939-1945), Vietnam Savaşı (1955-1975) ve Kore Savaşı'nda (1950-1953) öldürülen gazetecilerin sayısını aşmıştı (Dursun, 2023). Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'ne "*Reporters sans frontières*" (RSF) göre, çatışma bölgelerinde öldürülen gazeteci sayısı 2024 yılında %57,4 artarak son beş yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Irak, Sudan, Myanmar gibi sıcak çatışma sahalarına ek olarak İsrail ve Gazze içerisinde de durum olumlu bir okumaya elverişli değil. Rakamlar kamuoyu aydınlatma başta olmak üzere birçok farklı başlıkta işlevsel bir meslek olan gazeteciliğin kısıtlayıcı şartlarda devam ettiğini kanıtlaması bakımından dikkat çekiyor.

Uluslararası Af Örgütü de İsrail'in gazetecilerin hayatına mal olan bu saldırılarının "savaş suçu" kapsamında ele alınması gerektiğini ifade etmişti. (HRW, 2024). Bir başka raporda da İsrailli yetkilileri yıl boyunca yaptıkları açıklamalarda direkt olarak gazetecilerin hedef alınmadığı iddiasında bulundu. Ancak "Gazeteciliği Koruma Komitesi" konu hakkında yaptığı tespitlerde Hamza Dahdouh, Mustafa Thuraya, İsmail el-Ghoul ve Rami el-Refee gibi isimlerin İsrail güçleri tarafından direkt olarak hedef alındığını doğruladı (CPJ, 2025a).

Sahadan bilgi akışı sağlayan Gazze Hükümeti Medya Ofisi, 2024'ün son günlerine ulaşan bir zaman diliminde 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail ordusu tarafından 201 gazetecinin öldürüldüğünü ve 399 gazeteci ve medya personelinin yaralandığını bildirdi (New York Times, 2024).

Bir başka önemli veride 2024'ün son günlerinde yayımlandı. Buna göre İsrail tutuklu gazeteciler sıralamasında 43 ile dünya genelinde 2. Sırada yer aldı (CPJ, 2025b). İsrail hapishaneleri ve gözaltı tesislerindeki Filistinli mahkumlar, "keyfi şiddet eylemleri; cinsel saldırı, aşağılama ve küçük düşürme, kasıtlı olarak aç bırakma" gibi "insanlık dışı koşullara" maruz kalmakta olduğu da raporda yer alan bir bilgi oldu. 2024 yılında 2023'e kıyasla tutuklanan gazeteci sayısının iki kat fazla olduğu da bir başka dikkate değer not olarak kayıtlara geçti.

Bir başka önemli kategoride yaralanan gazeteciler oldu. 2024 yılında

tespit edilen olaylardaki ortak tema şans eseri bir bombardımandan kurtulan basın mensuplarının tanıklıkları oldu. Bunlar arasında 9 Aralık 2024 tarihinde 28 yaşındaki Abdul Hadi Ferhat'ın anlatımı ne kadar kırılgan bir zeminde haber aktarımının sağlanmaya çalışıldığının göstergesi teşkil ediyor. Bölgede Yemen Today için görev yapan Ferhat, "Mucizevi bir şekilde bombardımandan kurtulduk ve füzenin gücü, düşen kalıntılar ve şarapnel parçaları nedeniyle ayaklarımda ciddi morluklar oluştu" diyerek hastanede tedavi gördüğünü ve günün ilerleyen saatlerinde taburcu edildiğini sözlerine ekledi (CPJ, 2025a).

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu da (IFJ) Eylül 2024 itibarıyla 166 gazeteci ve medya çalışanının öldüğünü bildirdi (152'si Filistinli, 4'ü İsrailli, 9'u Lübnanlı ve 1'i Suriyeli). Bu sayı da CPJ'nin Mart 2025 sayısıyla uyumlu değil, ancak yine de yüksek bir rakamı gösteriyor.

Gazeteci Ölümlerinden Kesitler

El Cezire'nin derlediği kapsamlı bir araştırmada sayılar değişse de veriler ayrıntılı bir panorama sunuyor. Öncelikle Al Jazeera kapsamı daha geniş tutarak tüm medya çalışanlarını bu kümenin içerisine yer aldı. Burada 7 Ekim 2023 sonrasındaki süreçte hayatını kaybeden gazeteci sayısı 217 olarak kaydedildi. Bu sayı ile bir veri seti oluşturmak gerekirse olayların vuku bulduğu coğrafya ve aylardaki dağılıma dair genel resim ortaya konulabilir.

Öncelikle coğrafi kompozisyonu tahlil etmek için Gazze'deki yerleşim birimlerini hatırlatmak verimli olacaktır. Kuzeyden güneye bir şekilde, Kuzey Gazze, Gazze Şehri (Gaza City), Deyr El Balah, Han Yunus ve Refah olarak sayılabilir. Bu şehirlerde hayatını kaybeden Filistinli gazeteci sayısı; sırasıyla, 33, 106, 38, 28 ve 12 olarak kayıtlara geçti (Al-Jazeera, 2024a). Burada 106 sayısıyla ön plana çıkan Gazze Şehri, nüfus yoğunluğunun en yoğun olduğu yer olmasıyla uyumlu olarak ilk sırada yer alıyor. İkinci ve üçüncü sıralardaki Deyr El Balah ve Kuzey Gazze şehirleri ise İsrail ordusunun yıkım makinasının en uzun süre konumlandığı/ hedefleri saptadığı yerler olarak ön plana çıkıyor. Yıl boyunca hayatını kaybeden gazetecilerin cinsiyet dağılımında erkeklerin

192 ile ön sırada çıktığı kaydedildi. Ölenlerin 25'inin cinsiyeti kadın olarak saptandı (El- Cezire, 2024a).

Ölümlerdeki aylara göre dağılım ise İsrail'in saldırı politikasının şiddetlendiği dönemeçlere de referans veriyor. El-Cezire'nin araştırmasındaki toplam rakamın 2023 kısmını bir kenara koyarak yalnızca 2024 yılı baz alındığında ise en çok medya çalışanının hayatını kaybettiği ay ocak ayı (17) oldu. İkinci sırada yer alan Temmuz (14) ve Kasım (12) oldu. Yaş dağılımında ön plana çıkan aralık; 21-30 arası (89- %41) ve 31-40 aralığı (85- %39) olarak kayıtlara geçti (Al-Jazeera, 2024b).

İsrail'in Direkt Hedef Aldığı Gazeteciler

2024 yılı boyunca Gazze içerisinde hayatını kaybeden onlarca gazeteciden kimilerinin son mesajlarının (genelde telefonlarından sosyal medya platformlarına yüklenen videolar şeklinde) yayımlanması sahadaki gerçekliği daha net ortaya koyan bir gösterge oldu.

7 Ocak 2024 tarihinde de birkaç ay önce Nuseyrat Mülteci Kampı'nı hedef alan bir saldırıda ailesinin üyelerini kaybeden El- Cezire Gazze Büro Şefi Vail Dahduh'un büyük oğlu Hamza Dahduh, İsrail'in Gazze'nin Han Yunus ilçesinin batı kesiminde düzenlediği füze saldırısında öldürüldü. Görgü tanıklarının aktarımına göre, Hamza ve Mustafa'nın aracı, daha önceki bombalamalarda yerlerinden edilen sivillerle röportaj yapmaya çalıştıkları sırada hedef alındı.

31 Temmuz tarihi de bir başka gazetecinin daha ölümüyle neticelenmesi itibariyle önem taşımaktadır. İsrail ordusunun Gazze'deki Şati Mülteci Kampı'na düzenlediği saldırıda El-Cezire muhabiri İsmail El-Ghoul öldürüldü. İronik yanı gazetecilerin amaçlarının saatler önce İran'daki saldırıda hayatını kaybeden Hamas Siyasi Büro Şefi İsmail Haniye'nin Gazze'deki evi önünde çekim yapmak isteklerinin olmasıydı.

Ancak saldırıyla birlikte bu çaba da akamete uğramış oldu. Geriye arabaları hedef alınmış gazetecilerin enkaza dönüşmüş araçları ve gazetecilerin kendi kurumlarıyla haber içeriğini aktarmak için dakikalar önce iletişim kurduğu bir diğer not olarak kayıtlara geçti.

İsrail Silahlı Kuvvetleri ise tüm bu ölüm vakalarına yönelik olarak;

"Hiçbir zaman kasıtlı olarak gazetecileri hedef almadıkları" savunmasını yaptı (The Times of Israel, 2024).

Yılın son günlerinde ise bir başka gazeteci bu kez Batı Şeria merkezli Filistin Yönetimi'nin hedefi oldu. Batı Şeria'nın kuzeyinde yer alan ve İsrail'in aylardır en yoğun ve şiddetli baskınlarını gerçekleştirdiği şehirde 21 yaşındaki Filistinli Gazeteci Shatha Al-Sabbagh'ı başında vurularak hayatını kaybetti (Cenin'in bir başka sembolik anlamı ise El-Cezire muhabiri Şirin Ebu Akile'nin de 2022 yılında haber takibi sırasında hayatını kaybettiği yer olmasıydı). Öldürülen Filistinli gazetecinin ailesi, Filistinli güvenlik güçlerinin Shatha'ya evinin önünden çıktığı sırada bulundukları mevziden ateş açtığını belirtti. Gazetecinin daha öncesinde de çekim yapmaması konusunda uyarıldığı kaydedildi.

Batı Şeria'da Gazetecilik

Gazetecilere yönelik baskı ve ölümle de neticelenen yaptırımların en iyi etüt edilebileceği laboratuvarlardan biri de Batı Şeria bölgesidir. Mevcut durumda Filistinlilerin Gazze ile birlikte (en azından görece ve teorik olarak) kendilerini yönetebildiği iki coğrafi koordinattan biri olan Batı Şeria'da gazeteci olmak 2024 yılı boyunca oldukça zorlu sınavları beraberinde getirdi.

Sosyal medya platformunda "Andrey X" kullanıcı ismini kullanan bağımsız gazeteci de bu tecrübeyi edinen kişiler arasında yer aldı. Batı Şeria'da yaşananları gözlemlemek için gittiği Rashash köyünde kendi ifadeleriyle yaşadıklarını anlatıyor; "Ben ve arkadaşlarım saldırıya uğradık, bağlandık, işkence gördük ve askerler tarafından bir binada alıkonulduk." Bunun yanı sıra İsrail askerlerinin kendilerine yönelik kısıtlayıcı tedbirlerin de altını çiziyor: "Batı Şeria'da Filistinliler bulundukları yerden ayrılma hakkından büyük ölçüde mahrum bırakılmış durumda. Bazen kendi köylerinden bile çıkamıyorlar. Örneğin, birkaç gün önce bir köyde mahsur kaldım. İsrail ordusu giriş kapılarını kapattı ve tüm toplumu kilitledi. Hiçbir şey yapamadık" (Agos, 2025).

Batı Şeria'da gazeteciliği 2024'te daha da sıkıntılı bir hale sokan bir başka konu da psikolojik faktörler. Kendi ülkelerinde düzenli olarak

baskı, baskın ve ölümle neticelenen hadiselerle karşılaşan gazeteciler objektif değerlendirme yapmak kapasitelerinde de sıkıntı yaşıyorlar. Çatışma bölgesindeki çalışmanın bir başka zorlu süreci de çalışmaya devam etmek zorunluluğu. Bölgede gece boyunca devam eden bombardıman sonrasında sabahta gece baskın yiyen bir köye gidip çekim yapmak hem psikolojik hem fiziksel bir mukavemet gerektiriyor.

7 Ekim sonrasında İsrail'in yoğun saldırılarına hedef olan Gazze'ye yabancı gazetecilerin girişine izin verilmeme durumu 2024 yılında da devam etti. Sınırlı sayıda kanal ve medya organı İsrail hükümetinin belirlediği sınırlar içerisinde kalmak şartıyla İsrail askerleriyle birlikte Gazze'ye girebildi. Gazze içerisindeki Filistinlilerle temas kurma şansı bulan yabancı bir basın mensubu olmaması kamuoyunu bilgilendirme görevini üstlenmesi gereken basın kanadının üzerindeki baskının en somut göstergesi olarak karşımıza çıkıyor.

Basın Özgürlüğüne Son Darbe El-Cezire TV'ye Yayın Yasağı

İsrail'in Gazze üzerinde kurduğu ablukanın en sembolik kararlarından biri de El-Cezire televizyonunun ülke içerisinde yayın yapmak yasağı ile cezalandırılması oldu. Önce İsrail Parlamentosu Knesset 2 Nisan 2024 tarihinde ulusal güvenliğe tehdit olarak görülen yabancı kanalların "geçici olarak" kapatılmasına izin veren yasayı onayladı. Bu kararı İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu sosyal medya hesabından, "El-Cezire artık yayın yapamayacak" ifadelerini kullanarak verdi. Bunun yanında kurum için, "terörist kanal" tanımlaması yaptı. El-Cezire'den tarafından yapılan duyuruda, "Netanyahu kanala ve kanal çalışanlarının haklarına karşı yeni yalanlar ve suçlamalar sunmak dışında, El-Cezire ve basın özgürlüğüne karşı saldırılarını dünyaya meşru gösteremiyor" ifadelerine yer verildi (Al-Jazeera, 2024c).

İsrail hükümeti, Doha merkezli El-Cezire televizyonunun İsrail'deki yayınlarını sonlandırma, ofislerini kapatma, ekipmanlarına el koyma kararı aldı. Eylül ayında ise bu kez Filistin yönetimi altındaki Ramallah'ta bulunan ofise baskın düzenlendi. Bu baskın sırasında binaya bombayla

giriş yapıldı, ofis çevresine biber gazıyla müdahale edildi, içerideki dokümanlara el konuldu. Tüm bu şedit baskın ile birlikte Gazze ve Filistin'de yaşananları dünyaya birinci elden duyuran uluslararası rüştünü ispatlamış, Müslüman sermayenin elindeki en güçlü medya televizyon ağının da yayım yapmak imkânı elinden alınmış oldu. El-Cezire ofisini Ürdün'ün başkenti Amman'a taşıdı.

2024 yılında dair bir başka not da yıllara dayanan işgali meşrulaştırmayı hedefleyen ve medyadaki manipülatif mekanizmaları devreye sokan İsrail'in stratejisinde daha keskin ve uygulamada acımasız metotlar benimsemesi oldu. İsrail'in "Hasbara" olarak da adlandırılan ve saygın akademisyenler Edward Said ve Noam Chomsky tarafından da literatürde daha geniş kitlelere ulaştırılan terim İsrail'in medya üzerindeki propagandist tutumuna referans veriyor (New Yorker, 2021). Yıl boyunca Filistinlilere yönelik nefret söyleminin dozunu arttıran örnekler daha geniş bir yelpazede kendine yer buldu. Bunda şüphesiz ki İsrail'in siyasi ikliminin yıl boyunca daha sert bir söylemsel ve eylemsel form kazanması da önemli rol oynadı.

Yılın son günlerinde ise bu kez Batı Şeria merkezli Filistin Yönetimi El-Cezire'nin faaliyetlerini askıya aldığını açıkladı. Bu da bölgedeki güç odaklarının hesap vermekten kaçınarak şeffaflıktan uzak tutumlarına yeni bir halka eklenmiş oldu.

Nitekim bu terazideki aşıma örnek kritik bir adım da Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'na yaptığı başvuruda İsrail'de yayın yapan Kanal 14 kanalının yaptığı yayın politikasını da örnek göstermesi oldu. Yapılan başvuruda toplu katliamı alkışlayan yayın politikası da soykırım suçlamasındaki zihinsel kodu işaret etmesi bakımından örnek gösterildi (The Guardian, 2024).

Konuya dikkat çeken bir analizde basın organlarına yönelik ifade özgürlüğü makasının gittikçe daraltılmasının sebepleri olarak; yalnızca 7 Ekim sonrası vites arttırılan yerleşim projesinin normalleştirilmesinin değil, aynı zamanda bunu sürdürmek için işlenen suçların da gizlenmeye çalışıldığına dikkat çekildi.

Daha önceki yıllarda benzer şekilde İsrail'de yayın yapmasının engel-

lemesinin taahhüt edildiği ve ofislerinin kapatılmasıyla tehdit edilen El-Cezire'ye yönelik getirilen yasak kararı hem sahadaki gerçeklerin aktarımında set çekilmesi hem de sembolik olarak en güçlü medya kalesinin ülkeden pasivize edilmesi anlamını taşıyor. Al Jazeera yakın tarihte de benzer baskı ve şiddet eylemine ev sahipliği yapmış, 2021 yılında Gazze'deki ofisleri bombalanmıştı (Baycar, 2024). Ancak bu kez yalnızca şiddet eylemiyle değil, yayın yapmak imkanlarının elinden alındığı dayatmalarla da muhataplar. İsrail için isteklerinin yerine getirildiği anlamına gelebilecek bu karar ABD için Arap dünyasındaki imajlarına ilişkin hanelerine olumsuz bir çentik olacaktır.

Gazze'ye Giriş Kapıları 2024'te de Kapalıydı

İsrail'in 7 Ekim'de keskin şekilde uyguladığı ve bugüne dek sürdürdüğü uluslararası basını Gazze içine sokmamak politikası 2024'te de devam etti. İzlenen bu strateji yakın geçmişte benzer şartlardaki (2012- Bulut Sütunu, 2014- Koruyucu Hat gibi) çatışma dönemlerine kıyasla çok daha katı bir medya ambargosuna işaret ediyordu. Daha öncesinde İsrail'deki Gazeteciler Derneği uluslararası basının Gazze'ye girebilmesi için İsrail Yüksek Mahkemesine dilekçe vermiş ancak netice alamamıştı. Konvansiyonel medya üzerinde bu yasakçı uygulamalara rağmen zaman zaman erişi engeline takılsa da sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar yıl boyunca devam etti.

İsrail işgal ettiği Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te farklı aşama ve tonlarla baskı mekanizmalarını devreye sokuyor. Doğu Kudüs'te görev yapan bir gazetecinin çekim yapmak ya da haber aktarmak konusunda İsrail güvenlik güçlerinin belirlediği sınırlarda hareket etmek şansı bulunuyor. Batı Şeria ise bu anlamda çok daha olumsuz şartlar barındırıyor. İsrail askerinin keyfi uygulamaları ile her gün değişen yol hatları gibi temel sorunlar gazetecilerin de görev yapmasını zorlaştırıyor.

Sonuç

Hiç şüphe yok ki basın mensubu olarak sahada görev yapmak her daim zorlu ve risk unsuru yüksek bir deneyim olmuştur. 20. yüzyılın başların-

da daha iptidai koşullarda yapıldığı için tehlikeli olan savaş bölgesi gazeteciliği günümüzde çatışmaların daha teknolojik bir çerçeve kazanmasıyla farklı boyutlarda ve daha kapsamlı bir tehlike olarak göze çarpıyor.

Çalışmamızın ana hatlarını kabaca belirleyecek olursak, 2024 yılı boyunca devam eden İsrail saldırılarında hayatını kaybeden gazeteciler bir kolu oluşturdu. Burada farklı değerlendirme kriterleri nedeniyle sayılarda farklılık gözlemlense de argümanımızın ana eksenini kanıtlayacak şekilde 2024'ün gazeteciler için en tehlikeli yıl olarak kayıtlara geçtiğini belirtebiliriz. Yıl içinde yaşanan elim hadiselerin izleğinde İsrail'in kontrol altında tuttuğu bölgede gazetecilik ifade özgürlüğü ve kısıtlayıcı uygulamalardan mustaripken aynı zamanda hayati tehlikenin de en üst seviyede olduğu bir konum olarak dikkat çekiyor. Tam bu noktada aslında dünya tarihinin en acımasız savaş ortamlarında dahi gazetecilerin takip etmesi belirli koşullarla sağlanırken Gazze'ye uluslararası basının girişi 2025'in ilk günlerinde dahi yasaktı.

Bir başka mercek altına aldığımız başlıkta sansür mekanizmasının devrede olmasıydı. Özellikle El-Cezire'nin hem İsrail hem Filistin yönetimleri tarafından yaylım ateşine tutularak yayın yapmasının engellenmesi sembolik açıdan da dramatik bir örnek oldu.

Bununla birlikte gazetecilerin yaşadığı psikolojik baskılar, yaralanan ya da işkenceye bırakılan gazeteciler de çalışmamızda kendilerine yer bulabildiler.

Gelinen noktayı tüm bu veriler ışığında değerlendirecek olursak; İsrail'in 7 Ekim sonrasında başlattığı Gazze saldırıları önceki dönemdeki benzer operasyonlardan farklı olarak çok daha kısıtlayıcı ve medya mensubu cephesinden tehlikeli bir hal aldı. 2024 yılı boyunca ortaya çıkan tablo ilerleyen yıllarda daha kapsamlı ve kanıtlara da ulaşılabilen bir zeminde irdelenecektir.

Kaynakça

Anadolu Ajansı, (2024). İsrail'de otoriteci rejimin kanıtı: Medya yasakları. Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-israilde-otoriteci-rejimin-kaniti-medya-yasaklari/3208840

Anadolu Ajansı. (2024). İsrail hükümeti Al Jazeera televizyonunun ülkedeki yayınlarını sonlandırma kararı aldı. Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/vg/video-galeri/israil-hukumeti-al-jazeera-televizyonunun-ulkedeki-yayinlarini-sonlandirma-karari-aldi/350#

Anadolu Ajansı, (2024). İsrail askerleri baskın düzenlediği Batı Şeria'daki Al Jazeera ofisini kapattı. Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/israil-askerleri-baskin-duzenledigi-bati-seriadaki-al-jazeera-ofisini-kapatti/1821739

Anadolu Ajansı, (2024). Görüş - İsrail'den gazetecilere benzeri görülmemiş katliam. Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-israilden-gazetecilere-benzeri-gorulmemis-katliam/3104772
AGOS, (2024). Sınır tanımayan bir hayat: Batı Şeria'da ateşkesten sonra neler oluyor? Erişim Linki: https://www.agos.com.tr/tr/yazi/31860/sinir-tanimayan-bir-hayat-bati-seriada-ateskesten-sonra-neler-oluyor

Al Jazeera, (2024a). Israel bans Al Jazeera: What does it mean and what happens next? Erişim Linki: https://www.aljazeera.com/news/2024/5/6/israel-bans-al-jazeera-what-does-it-mean-and-what-happens-next

Al Jazeera, (2024b). Know their names. Erişim Linki: https://www.aljazeera.com/features/longform/2024/12/31/know-their-names-the-palestinian-journalists-killed-by-israel-in-gaza

Al Jazeera, (2024c). Al Jazeera Journalism Review. Erişim Linki: https://institute.aljazeera.net/en/ajr/article/3012

Baycar, H. (2024). Blinken's Request to Censor Al Jazeera: Against All American Values. Erişim Linki: https://carnegieendowment.org/sada/2024/01/blinkens-request-to-censor-al-jazeera-against-all-american-values?lang=en

BBC, (2024). İsrail hükümeti Al Jazeera kanalını yasaklayacağını duyurdu. Erişim Linki: https://www.bbc.com/turkce/articles/c84jnzw5wdpo

CNN, (2024). 2024 was the deadliest year for journalists in over three decades. Erişim Linki: https://edition.cnn.com/world/2024-deadliest-year-journalists-israel-cpj-intl/index.html#:~:text=At%20least%20124%20journalists%20and,Palestinian%20journalists%20killed%20in%20Gaza

CJR, (2024). The Storm Inside.

Erişim Linki: https://www.cjr.org/wartime/oghanna-conflict-photojournalism-bipolar.php

CPJ, (2025a). Journalist casualties in the Israel-Gaza war. Erişim Linki: https://cpj.org/2025/02/journalist-casualties-in-the-israel-gaza-conflict/

CPJ, (2025b). In record year, China, Israel, and Myanmar are world's leading jailers of journalists. Erişim Linki: https://cpj.org/special-reports/in-record-year-china-israel-and-myanmar-are-worlds-leading-jailers-of-journalists/

Dursun, A. (2023). İsrail, İkinci Dünya Savaşı'nda ölen gazetecilerden fazla basın mensubunu öldürdü. Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ikinci-dunya-savasinda-olen-gazetecilerden-fazla-basin-mensubunu-oldurdu/3071174

HRW, (2024). Israel's Crime of Extermination, Acts of Genocide in Gaza. Erişim Linki: https://www.hrw.org/news/2024/12/19/israels-crime-extermination-acts-genocide-gaza

IFJ, (2025). War in Gaza: Israel must be held accountable. Erişim Linki: https://www.ifj.org/war-in-gaza#:~:text=Since%20the%20beginning%20of%20the,verify%20information%20in%20real%20time

The Guardian, (2024). US asks Qatar to 'turn down the volume' of Al Jazeera news coverage. Erişim linki: https://www.theguardian.com/media/2023/oct/27/us-asks-qatar-to-turn-down-the-volume-of-al-jazeera-news-coverage

Middle East Eye, (2024). Palestinian Authority forces kill journalist in Jenin, family says. Erişim Linki: https://www.middleeasteye.net/news/palestinian-authority-forces-kill-journalist-jenin-family-says

RSF, (2024). Al Jazeera to be banned soon in Israel in unprecedented censorship after months of persecution. Erişim Linki: https://rsf.org/en/al-jazeera-be-banned-soon-israel-unprecedented-censorship-after-months-persecution

The Guardian, (2024). Al Jazeera accuses Israel of targeted killing of two of its journalists in Gaza. Erişim Linki: https://www.theguardian.com/world/2024/jan/08/al-jazeera-accuses-israel-of-targeted-strike-as-two-of-its-journalists-killed-in-gaza

The Guardian, 2024. South Africa launches case at UN court accusing Israel of genocide. Erişim Linki: https://www.theguardian.com/world/2023/dec/29/south-africa-accuses-israel-of-committing-genocide-in-gaza

The New Yorker, (2021). The Reorientations of Edward Said. Erişim Linki: https://www.newyorker.com/magazine/2021/04/26/the-reorientations-of-edward-said

The New York Times, (2024). Palestinian Officials Say 5 Journalists Are Killed in Gaza Strike. Erişim Linki: https://www.nytimes.com/2024/12/25/world/middleeast/israel-strike-journalists-gaza.html

The Times Of Israel, (2025). Watchdog: Israel behind most reporter deaths in 2024; IDF: Many were terror operatives. Erişim Linki: https://www.timesofisrael.com/watchdog-israel-behind-most-reporter-deaths-in-2024-idf-many-were-terror-operatives/